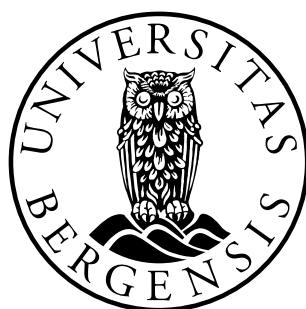

MØTEDOKUMENTER

Forskningsutvalget

10.12.2025

UNIVERSITETET I BERGEN

**Forsknings- og innovasjonsavdelingen
Desember 2025**

V1 publisert 4. desember 2025

Møte i Universitetets forskningsutvalg
10. desember 2025
13:00 – 15:30
Styrerommet, Muséplassen 1

Saksliste

- I. Godkjenning av innkalling og saksliste
- II. Referat: [Møte 15. oktober](#)
- III. Saker

Saker

FU 30/25	O	Trond Mohn Foundation Presentasjon av aktuelle tema fra stiftelsen på møtet
FU 31/25	D	Momentum utlysning 2026 Saksforelegg
FU 32/25	D	Marie Skłodowska-Curie Actions Saksforelegg
FU 33/25	D	Forskningsetisk dag 2026 Saksforelegg
Eventuelt		

D: Drøftingssak, O: Orienteringssak

Referat fra møte i Universitetets forskningsutvalg

Onsdag 15.10.2025

12:30– 15:30

Møterom underetasjen, Muséplassen 1

Til stede: Kjell Morten Myhr (leder), Kristoffer Chelsom Vogt, Kristian Birkeland, Øyvind Frette, Silje Skrede, Eivind Heldaas Seeland, Jørn Jacobsen, Frode Guriby, Nils Anfinset, Torbjørn Torsheim, Jostein Gundersen, Maria-Carme Torras-Calvo, Alette Gilhus Mykkeltvedt

Fra administrasjonen: Birgit Falch, Bjug Bøyum, Erik Sandquist, Katie Anders, Marie Eide

Rektor har oppnevnt Welat Akman Westrheim som medlem fra Gruppe B, etter forslag fra fagforeningene.

Forfall: Welat Akman Westrheim.

Saksliste: Det var ingen kommentarer til møteinnkalling. En sak ble fremmet til eventuelt. Det ble oppdaget feil i saksdokumentene på sak 25 og 26 etter utsending 9. oktober, disse ble korrigert og lagt ut på nytt 13. oktober.

Referat: Referat fra FU-møte 20. august er tilgjengelig på [utvalgets nettsider](#). Det var ingen kommentarer til referatet.

	Sak
FU 23/25	Mandat for forskningsutvalget Saksforelegg ble lagt ut med sakslisten. Saken ble lagt frem for utvalget til orientering. Universitetsstyret behandlet mandatet i styresak 72/25. Universitetsstyret vedtok å endre på det foreslåtte mandatet, og legge til åpen vitenskap som et eksplisitt ansvarsområde for FU under punkt 4 i mandatet. I saksdokumentet til FU var dette tillegget utelatt. Utvalget ble gjort oppmerksom på feilen. Mandatet på FUs nettsider og regelsamlingen er korrekt i forhold til styrets vedtak. Det ble påpekt at prodekan for forskning skal representere Universitetsmuseet. I mandatet er formuleringen «Forskningsansvarlig ved Universitetsmuseet» videreført fra tidligere revisjoner. Endring av ordlyden i mandatet ville kreve ny styrebehandling. Det var enighet om at den gjeldende formuleringen kunne stå.
FU 24/25	Forskningsinfrastruktur Saksforelegg med vedlegg ble lagt ut med sakslisten. Presentasjon er tilgjengelig på utvalgets nettsider. Fakultetenes veikart og utkast til prioriteringsbrev ble sendt på epost i møteinnkalling 9. oktober. Saken ble lagt frem for utvalget til drøfting. Forskningsrådet publiserte nasjonalt veikart 25 september, etter innspillsrunder på fagområdene. Endelig utlysning forelå 1. oktober. Forskningsrådet vil i denne

	runden prioritere utvikling eller oppgradering av eksisterende nasjonale infrastrukturer. Utvalget ble oppfordret til å drøfte fakultetenes prioriteringer opp mot strategiske mål. Utvalget hadde følgende innspill: • Det legges opp til et prioriteringsbrev fra UiB som kan avvike fra hva forskningsrådet forventer, ut fra kommunikasjon med fagansvarlige. Det ser likevel ut til at selve prioriteringsbrevet fra UiB vil ligge tett opp til de andre universitetene. • Det ble drøftet om UiB skal ha sterkere føringer sentralt. Universitetsledelsen ønsker ikke å prioritere mellom fakultetenes prosjektforslag da ansvar for prioritering ligger på fakultetene i tråd med deres veikart. Et alternativ er at universitetsledelsen setter tak på hvor mange søknader som kan gis prioritet. • UiB hadde godt gjennomslag for søknader og prioriteringer i siste runde, det er ønskelig å videreføre dette så langt som mulig • Det er viktig med tett samarbeid mellom BOTT-universitetene om prioriteringer og prosjekt. FU tok fakultetenes prosess med oppdatering av veikart for forskningsinfrastruktur til orientering, og ga støtte til prosessen som skissert i saksforelegget.
FU 25/25	ERC Saksforelegg ble lagt ut med sakslisten. Presentasjon er tilgjengelig på utvalgets nettsider. Saken ble lagt frem for utvalget til drøfting. I presentasjonen ble det vist endelige tall for ERC Starting Grants, som hadde søknadsfrist 14. oktober. 29 søknader ble sendt, sammenliknet med 19 i 2024. Dette bidrar til en betydelig økning i søknad til ERC totalt i 2025. Utvalget ble presentert gangen i søknadsstøtte i ERC-prosjekt, og støttetiltak for prosjektutvikling fra FIA. Fakultetene var på forhånd oppfordret til å kommentere prosessen for Starting Grants i 2024, og hvilke tiltak som var truffet i 2025. Utvalget hadde følgende innspill: • Ambisjonsmål for søknadstall er nyttig som et insitament for instituttene til å vurdere aktuelle kandidater. • At ambisjoner for ERC settes på dagsorden sentralt påvirker også vurderinger i rekrutteringsprosesser lokalt. • Fakultetenes ambisjonstall er relativt stabile over tid, det reflekterer kapasiteten i fagmiljøene. Vurdering av konkrete potensielle prosjekt og kandidater er mest relevant for de første årene i planen. • Fakultetene orienterte om søknader i 2024 og 2025. • På enkelte fakultet er mobilisering og søknadsstøtte til ERC Starting Grants instituttenes ansvar. • ERC Starting Grant Development Program er et positivt tiltak

	- Fakultetene kan ha regler som utløser rett til ansettelse ved innvilget finansiering. Dette kan være et motiv for mange unge forskere til å søke ordningen. Fakultetene må være bevisste på hvilke søknader som støttes, også ut fra fagstrategiske perspektiv. - Noen fakultet ønsker ikke å utvide omfanget av fast ansatte i forskerstillinger. Dette legger føringer på hvem som kan søke midler, særlig starting grants. - Fakultetene kan prioritere andre ERC-virkemidler enn Starting Grants. Det kan ligge et større potensiale i å mobilisere erfarne forskere til å søke. - Erfaringer fra faktiske innvilgede Starting Grants viser tydelig hvor stor akademisk verdi stipendordningen har. Det er viktig å lykkes med å utvikle sterke miljø blant unge forskere. - Mentorordning er i større grad tatt i bruk i 2025. Flere søkere har bakgrunn fra Momentum-programmet. - Noen fakultet har få aktuelle kandidater gitt kriteriene for ordningen - ERC er et bottom-up-virkemiddel, men det er nyttig med stimulering fra fakultets- og instituttledelse - Fagmiljøene har varierende praksis med oppfølging av avslag, dette er vanligvis ikke et fakultetsansvar. - Noen søknader blir ikke sendt inn fordi man har høy undervisningsbelastning og for lite tid til å utvikle søknaden. Praksis for frikjøp i prosjektutviklingsperioden varierer mellom og innen institutt. - Søknadsstøtte internt og fra eksterne konsulenter er viktig for å hjelpe forskere til å forstå sjangeren og utvikle søknadene i tråd med kriteriene til ERC - En foreløpig analyse av evalueringene fra 2024 ERC Starting Grant søknadene tyder på at det er særlig viktig å forbedre idfasen. I dette arbeidet må en mobilisere fagmiljøene rundt kandidatene i prosessen knyttet til konseptualiseringen av forskningsideen.
FU 26/25	Ekstern finansiering – status søknader og resultater Saksforelegg ble lagt ut med sakslisten. Presentasjon er tilgjengelig på utvalgets nettsider. Dokumentasjon på forskjeller i ekstern finansiering ved UiO og UiB ble lagt fram. Utvalget tok saken til orientering.
FU 27/25	Studentparlamentet – Arbeidsutvalgets handlingsplan Presentasjon er tilgjengelig på utvalgets nettsider. Utvalget tok saken til orientering
FU 28/25	Forskningsetisk dag – oppfølging Saksforelegg ble lagt ut med sakslisten. Utvalget var fornøyd med opplegget for årets konferanse. Ny sak med forslag til organisering og tema for forskningsetisk dag 2026 vil bli lagt fram på møte i desember.
FU 29/25	Forskerutdanningen – UiBs innspill til nasjonalt utvalg Saksforelegg med vedlegg ble lagt ut med sakslisten. Utvalget tok saken til orientering.
	Eventuelt: Det ble tatt opp utfordringer med tilgang på helsedata gjennom Helsedataservice, et nasjonalt organ for tilgjengeliggjøring av data fra helseregistre drevet av Folkehelseinstituttet. Forsinkelser knyttet til søknadsbehandling gir store utfordringer

	knyttet til datatilgang som skaper problemer for stipendiater som har behov for data innen definerte stipendperioder, samt prosjekter med avgrensede finansieringsperioder.
--	---

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 10.12.2025
FU-sak: 31/25		Arkivsaknr.:

Momentumprogrammet – utlysning av nytt program

1. Bakgrunn

Momentumprogrammet er UiBs karriereutviklingsprogram for yngre, fremragende forskere som ønsker en akademisk karriere ved et forskningsuniversitet.

Momentumprogrammet ble startet høsten 2017, og er et tverrfaglig talentutviklingsprogram for kandidater på postdoktor- og førsteamanuensisnivå. Momentum ble dannet for å adressere behovet for en ny generasjon av talentfulle unge forskere som utvikler banebrytende forskning, bygger bro på tvers av fag og sektorer, bidrar til å løse samfunnsrelevante problemer, og som aktivt vil skape fremtidens forsknings- og innovasjonslandskap. Ansatte ved UiB i postdoktor, forsker og førsteamanuensisstillinger kan søke om deltagelse i programmet. Programmet har idag 17 deltagere fordelt på alle fakultetene ved UiB. Opptaket skjer etter nominasjon av de enkelte fakultet. Momentumprogrammet er tredelt og består av et seminarprogram, et stipend på NOK 100 000 og mulighet for en mentorordning. Seminarene er organisert i fem moduler per år. Temaene for modulene inkluderer forskningskvalitet, søknadsskriving, internasjonalisering, virkninger og effekter, og forskningsledelse og gjennomføring.

Denne saken gir en kort orientering om Momentum-programmet og foreslår noen endringer for å kunne gi tilbud til flere. Samtidig er programmet bundet av gjeldende budsjettammer. Det foreslås derfor en omprioritering av kostnader i programmet, ved at stipendbeløpet reduseres og at særlig kostnadskrevennde moduler omarbeides. Til sammen foreslås det ramme på 24 deltakere, fordelt etter fakultetsstørrelse. Forslag til utlysning for 2026 er vedlagt.

2. Karriereprogrammer som nøkkel til økt europeisk konkurranseevne

EU-kommisjonen har det siste året hatt et fokus på Europas konkurranseevne og FoUI-institusjoners rolle i å øke denne. Et sentralt tema har vært hvordan man kan styrke Europas evne til å tiltrekke og beholde forskningstalent gjennom å tilrettelegge for stabile og attraktive forskerkarrierer i sterke forskningsmiljøer. Karriereprogrammer anses som et målrettet tiltak for å beholde fremragende forskertalenter i academia og Europa. I en rapport til EU-kommisjonen fra interesseorganisasjonen CESAER, publisert i desember 2024, pekes det på at universiteter har en særlig viktig rolle i å rekruttere og beholde forskertalenter i Europa. I rapporten, *Research careers: A critical choice for Europe*¹, utarbeidet under ledelse av tidligere utdanningsminister i Portugal, Manuel Heitor, framholdes det at akademiske karriereutviklingsprogrammer er «crucial for maintaining a high-quality research environment, addressing career uncertainties, and enhancing professional development» (s. 41, 2024).

¹ [20241211-cesaer-research-careers-report.pdf](https://ceaer.eu/2024/12/11/ceaer-research-careers-report.pdf)

Rapporten bruker UiB som ett av tre dybde casestudier, og Momentum-programmet framholdes sammen med YouReCa-programmet ved KU Leuven som et «best practice» institusjonelt initiativ, som - i tråd med EUs policy for karriereutvikling - bidrar til å styrke forskertalenter som ønsker en karriere i akademisk. Rapporten framhever at programmet leder til høy grad av permanent ansettelse; av de første 4 kullene er 100% av deltakerne i relevant fast jobb hvorav 92% er i akademisk.

3. Momentumprogrammet og justeringer i målsettingene

Formålet med programmet er å styrke deltagernes karriereutvikling. Programmets målsettinger er å:

1. tilby ressurser, opplæring og råd som støtter deltagernes strategiske karriereplanlegging og -utvikling mot å bli mer uavhengige forskere/forskningsledere
2. støtte deltagerne til å skrive og sende inn konkurransedyktige søknader til ulike nasjonale og internasjonale finansieringskilder
3. fasilitere utvikling av deltagernes profesjonelle nettverk
4. fasilitere og promotere utviklingen av tverrfaglige nettverk innad ved UiB

I forbindelse med de siste opptakene har Forskningsutvalget uttrykt ønsker om å mildne de uttalte forventningene om at deltakerne skal søke eksterne forskningsmidler, spesielt for deltakere i midlertidige stillinger. I utlysningen for kull 7 (opptak i 2025) ble det derfor presisert at opptak til Momentum-programmet ikke var en garanti for at deltakerne fikk lov å søke forskningsmidler om dette ikke var i instituttens interesse, og at fakultetene kunne legge til grunn muligheter for videre fast ansettelse når de nominerte sine kandidater. I forlengelse av dette foreslås en endring i utlysningen for kull 8 for målsetting nummer 2. Målsettingen foreslås moderert til at «deltakerne vil få opplæring og trening i å skrive konkurransedyktige søknader til ulike nasjonale og internasjonale finansieringskilder».

4. Opptaksramme og forslag til endringer i programmet.

De siste to årene har programmet tatt opp 17 deltakere. Universitetsledelsen ønsker å kunne tilby programmet til flere ansatte. Også i forskningsutvalget har flere av fakultetene har tatt til orde for å øke kohortstørrelsen. Universitetets økonomiske rammer tilsier at budsjettet ikke vil kunne økes. Økning i kohortstørrelsen må finansieres gjennom omprioritering av midler innen programmet.

Samtidig tilsier pedagogiske og praktiske hensyn at kohortstørrelsen ikke bør økes ut over et visst nivå. For store gruppestørrelser vil gi hver enkelt deltaker mindre rom for egne faglige bidrag, og kan gå ut over muligheten til å etablere kullidentitet og varige tverrfaglige nettverk. I tillegg øker kostnadene ved behov for større møtefasiliteter. Det foreslås derfor å sette et tak på 24 deltakere.

I inneværende år er totalbudsjettet for programmet på kr 2,7 mill. Erfaringer fra programmet tilsier at særlig to tiltak kan finansiere en utvidelse på sju deltakere: redusere omfanget av de individuelle stipendene, og fase ut seminar i Brussel til fordel for lokale arrangement.

Brussel-seminaret er ansett for å være verdifullt, og gir utbytte i form av nettverksbygging, kunnskap om EU-systemet og finansieringsordningene som finnes, og å senke terskelen for deltakelse i EU-programmene. Samtidig er Brussel-seminaret den mest kostnadskrevenne modulen og flere av målene kan også oppnås på andre måte. Seminaret i Brussel koster omtrent 400 000 kroner. Dersom seminaret fases ut må det erstattes med annen modul/samling med innhold av høy kvalitet. Et realistisk kostnadsestimat er ca halvparten av Brussel-seminaret, dersom en planlegger for et nytt seminar til en nærliggende lokalitet med gode fasiliteter og et faglig sterkt program.

Alle deltakere får i dag et stipend på kr 100 000 til fri benyttelse. Det er ikke krav om å dokumentere bruken av midlene. Midlene skal gjøre det mulig for deltakerne å dekke kostnader i forskningen og delta i faglige fora eller dekke andre forskningsutgifter som en ellers ikke ville hatt mulighet til. Imidlertid er det ikke uvanlig at deltakere ikke greier å disponere midlene innenfor prosjektperioden. Det er heller ikke et inntrykk at midlene er et sterkt motiv for forskere til å søke seg til programmet. Det foreslås herved å redusere stipendbeløpet til kr 50 000 for alle. Til sammen vil disse to tiltakene gjøre det mulig å øke opptaket til 24 deltakere.

Det anbefales å fordele plassene på fakultetene med utgangspunkt i vitenskapelige årsverk, etter definisjonen til Kunnskapsdepartementet (delte stillinger, forsker- og utdanningsstillinger og rekrutteringsstillinger). Juss og KMD vil da komme ut med en plass (som i dag) mens museet ikke vil ha plasser. Forslaget er dermed å justere plassene noe for å sikre representasjon fra Universitetsmuseet.

	Plasser 2025	Årsverk 2025	Andel årsverk	Plasser, direkte utledet	Plasser, justert
Det humanistiske fakultet	2	330	15 %	4	4
Det juridiske fakultet	1	87	4 %	1	1
Det medisinske fakultet	4	518	23 %	6	6
Det psykologiske fakultet	2	197	9 %	2	2
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	2	281	13 %	3	3
Fakultet for kunst, musikk og design	1	93	4 %	1	1
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	4	669	30 %	7	6
Universitetsmuseet	1	36	2 %	0	1
Totalt	17	2210	100 %	24	24

Antall relevante kandidater fra museet og de minste fakultetene varierer årlig. Det kan legges opp til en viss fleksibilitet i opptaket. Det juridiske fakultet har de siste årene finansiert en ekstra plass i programmet selv. Dersom ikke alle fakulteter fyller kvoten sin, vil NT og MED ha fortrinnsrett på ledige plasser.

5. Forslag til utlysning for Momentum 8 (2026-2027)

For Momentumprogrammet 2026-2027 foreslås det at

- programmet gjennomføres med endringer som anbefalt her
- opptakskriteriene fra 2025-2026 beholdes.

Forslag til utlysningstekst er vedlagt saken.

Søknadsprosessen blir annonsert og fasilitert av Forsknings- og innovasjonsavdelingen. Fakultetene er ansvarlig for å velge sine kandidater på bakgrunn av opptakskriteriene.

Forslag til tidslinje for søknadsprosessen (tentative datoer):

- Januar 2026 – utlysningen publiseres og det åpnes for søknader
- 20. mars 2026 – søknadsfrist

- 27. april 2026 – fakultetenes frist for nominering av kandidater
- 30. april 2026 – utvalgte kandidater blir tilbudt plass
- 7. mai 2026 – frist for kandidatene å takke ja til tilbudt plass
- 11. mai 2026 – søkere som ikke får tilbud om plass blir informert. Kontaktinformasjon til fakultetenes kontaktpersoner vil inkluderes i avslagsbrevet slik at kandidatene som ikke blir tilbudt plass vet hvem de kan kontakte dersom de har spørsmål.
- August/september 2026 – oppstart av Momentum 8

Det foreslås at Momentum 8 lyses ut i tråd med vedlagte forslag til utlysning, med oppstart høsten 2026.

Saken legges fram for Forskningsutvalget til drøfting.

Vedlegg

Forslag til utlysningstekst for Momentum 8 (2026/2027)

Vedlegg - Forslag til utlysning av Momentum 8 (2026-2027)

Utllysning av Momentumprogrammet 2026-2027

Momentumprogrammet er et karriereutviklingsprogram for yngre, fremragende forskere ved UiB. Programmet vil starte opp igjen for åttende gang i 2026. Det lyses ut 24 plasser til programmet.

Målgruppen for programmet er yngre fremragende forskere som ønsker en akademisk karriere ved et forskningsuniversitet. Programmet er tverrfaglig, og siktemålet er å få til en sammensetning av ulike fagretninger og vitenskapsdisipliner.

Mål og innhold

Formålet med programmet er å styrke deltagerens karriereutvikling. Programmets målsetninger er å:

1. tilby ressurser, opplæring og råd som støtter deltagerens strategiske karriereplanlegging og -utvikling mot å bli mer uavhengige forskere/forskningsledere
2. gi deltagerne trening og opplæring i å skrive konkurransedyktige søknader til ulike nasjonale og internasjonale finansieringskilder
3. fasilitere utvikling av deltagerens profesjonelle nettverk
4. fasilitere og promotere utviklingen av tverrfaglige nettverk innad ved UiB

Programmet omfatter fem samlinger planlagt mellom september 2026 og juni 2027 (tentativt). Samlingene er strukturert rundt nøkkelkategoriene karriereutvikling og eksterntfinansiering, og de fem seminarene omhandler forskningskvalitet (excellence), virkninger og effekter (impact), forskningsledelse og gjennomføring (implementation), internasjonalisering og søknadsskriving. Seminarene strekker seg over to dager. Samlingene vil normalt finne sted i Bergensområdet, men samlingen som omhandler internasjonalisering kan bli avholdt på UiBs Brusselkontor i Belgia.

Midler

Deltagerne vil disponere NOK 50 000,- i driftsmidler. Midlene skal benyttes til karrierefremmende tiltak som mentor, reiser, nettverksbygging, forskningsopphold, workshops mv.

Mentorordning

Stipendmidlene kan (helt eller delvis) brukes på honorar til en internasjonal akademisk mentor. Fakultetene og/eller institutt har ansvar for å bistå deltagerne med å finne en egnet mentor. Det er ikke obligatorisk å bruke en mentor.

Hvem kan søke?

Ansatte i postdoktor, forsker og førsteamanuensisstillinger kan søke om deltagelse i programmet. Kandidatene vil bli valgt basert på følgende kriterier:

- Kandidatene må være ansatt ved UiB, normalt i minst 80 % stilling.
- Ansatte i midlertidig stilling må ha minst ett år igjen av arbeidskontrakten ved oppstarten av programmet.
- Det bør ikke ha gått mer enn seks (6) år siden avlagt ph.d.-grad.

- Programmet har stort fokus på å styrke kandidatenes søknadskompetanse, og det er forventet at søkere er motivert for å søke eksterne forskningsmidler. Opptak til programmet er likevel ikke en garanti for at instituttet / grunnenheten vil støtte enkeltsøknader dersom søknaden eksempelvis er innenfor et fagområde hvor det ikke er planer for videre faglig utvikling.

Søknadsprosess

Det lyses ut 24 plasser etter følgende fordelingsnøkkel

- Det humanistiske fakultet: 4
- Det medisinske fakultet: 6
- Fakultet for naturvitenskap og teknologi: 6
- Det samfunnsvitenskapelige fakultet: 3
- Det juridiske fakultet: 1
- Det psykologiske fakultet: 2
- Fakultet for kunst, musikk og design: 1
- Universitetsmuseet: 1

Søknadsfristen er **20. mars 2026**. Søknaden sendes via programmets nettside, og skal inneholde:

- fullført søknadsskjema
- motivasjonsbrev, inkludert omtale av motivasjon å søke ekstern forskningsfinansiering
- akademisk CV
- kort anbefalingsbrev fra faglig ledelse ved søkerens avdeling, institutt eller forskningssenter

Fakultetene er ansvarlig for evaluering og utvelging av sine kandidater. Her kan det tas hensyn til mulighetene for at det vil lyses ut nye stillinger innen rimelig tid innen kandidatens fagområde.

Det er obligatorisk for kandidater som tas opp i programmet å delta på alle seminarene. Unntak vil kun gjøres på bakgrunn av lovfestede permisjoner og sykdom. Kandidater som tas opp i programmet vil bli bedt om å begynne arbeidet med karriereutviklingsplan og planleggingen av hvordan de ønsker å bruke stipendiet, inkludert hvorvidt de ønsker å jobbe med en mentor, i forkant av første seminar.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 10.12.2025
FU-sak: 32/25		Arkivsaknr.:

Marie Skłodowska-Curie Actions

Bakgrunn

Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA) er et sentralt virkemiddel i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, og har som hovedformål å styrke forskeres karriereutvikling og kompetanse gjennom mobilitet, tverrfaglig samarbeid og opplæring, og gi mulighet til utvikling av radikalt nyskapende forskningsideer.

UiB har hatt en jevn deltagelse i programmet, men lavere enn andre norske og nordiske institusjoner, og søknad til deler av programmet er betydelig redusert over tid. Enkelte fakultet har pekt på utfordringer knyttet til økonomi i prosjektene, som har påvirket motivasjon for deltagelse. På grunn av høyere kvalitet i søknadene har antall finansierte prosjekt vært stabilt over tid. Erfaring fra andre institusjoner tilsier at UiB har potensiale for å vokse som forskningsinstitusjon gjennom økt deltagelse. Denne saken viser UiBs resultater i MSCA, og presenterer nye beregninger av fakultetenes inntekter og kostnader utarbeidet av Økonomiavdelingen.

Om MSCA

MSCA har vært en del av EUs forskningssatsing siden 1996. Under gjeldende rammeprogram består MSCA av fem «actions» (delprogrammer):

- **Doctoral Networks (DN):** Støtter samarbeid mellom universiteter, forskningsinstitusjoner og bedrifter for å tilby strukturert doktorgradsutdanning med internasjonal og tverrfaglig mobilitet.
- **Postdoctoral Fellowships (PF):** Gir individuelle forskere mulighet til å utvikle sin karriere gjennom forskningsopphold i Europa eller globalt, med fokus på kompetanseheving og mobilitet. Stipendhavere kan enten få ansettelse i rekrutteringsstilling hos en institusjon i et annet land, eller reise ut som gjesteforsker for så å returnere til egen institusjon. Den siste ordningen har kun et fåtall søkere fra UiB.
- **COFUND:** Medfinansierer regionale, nasjonale og internasjonale programmer for doktorgrads- og postdoktorstipender.
- **Staff Exchanges (SE):** Fremmer kunnskapsoverføring og samarbeid mellom akademisk og industri gjennom midlertidige utvekslinger av forskere og ansatte.
- **MSCA and Citizens:** Tiltak som bringer forskning nærmere samfunnet, blant annet gjennom *European Researchers' Night* og aktiviteter som øker bevisstheten om forskningens betydning.

Doctoral Networks og Postdoctoral Fellowships utgjør de største delprogrammene i form av budsjett og antall finansierte prosjekt. COFUND er samfinansierte prosjekt som organiserer

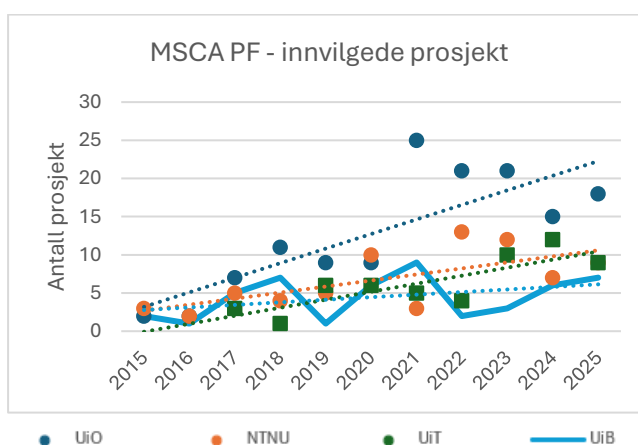
større grupper av rekrutteringsstillinger innen bestemte forskningssatsinger. UiB har koordinert to slike.

Deltakelse i programmene – utvikling nasjonalt og ved UiB

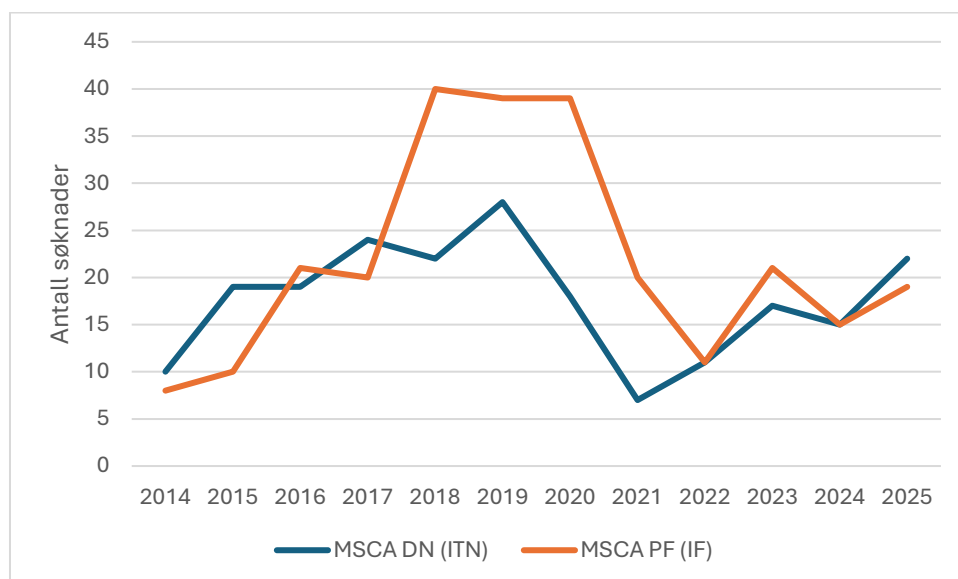
Siden 2014 har UiB signert kontrakter for 28 doktornettverk, 49 individuelle stipend og tre cofund-deltakelser (to koordinert av UiB). I Norge har UiO den klart største deltakelsen i postdoktor- og cofund-ordningene, mens NTNU har flest prosjekter innen phd-nettverk. Alle universitet har økt finansierte prosjekt over tid, men forskjellen mellom UiB og de øvrige universitetene har økt i det siste rammeprogrammet, siden UiO, NTNU og UiT har mobilisert sterkt til ordningene. UiOs [handlingsplan for Horisont Europa](#) trekker fram MSCA på linje med ERC som universitetets hovedsatsing. NTNUs [internasjonale utviklingsplan](#) har som mål at universitetet skal «...øke sin portefølje av Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA) prosjekter gjennom systematisk kvalitetsarbeid i søknadsfasen». UiT etablerte i 2016 [Arctic MSCA-PF Program](#) for å mobilisere til søknader om individuelle MSCA-stipend.

Tabell 1 MSCA, signerte kontrakter H2020-HEU. Benevnelser fra H2020 i parentes.

	UiO	NTNU	UiB	UiT
MSCA DN (ITN)	59	64	28	17
H2020	32	31	17	8
HORIZON EUROPE	27	33	11	9
MSCA PF (IF)	140	73	49	56
H2020	65	32	31	21
HORIZON EUROPE	75	41	18	35
MSCA-COFUND	12	6	3	
H2020	3	2	2	
HORIZON EUROPE	9	4	1	

UiBs søknad til ordningene var lav de første årene av H2020-programmet, men hadde en topp i 2017-2020, særlig for individuelle stipend (PF). Søknad til PF falt sterkt i 2021, kanskje særlig grunnet lav interesse for mobilitetsstipend under covid.

Figur 1 Søknader MSCA DN/PF, UIB H2020-HEU

De senere årene har søknad til begge disse ordningene økt igjen, men gjennomsnittlig har årlig søknad til individuelle stipend blitt redusert med 30 %, fra 25 i året under H2020 til 17 i Horisont Europa. Årlig søknad til Doctoral Networks er redusert med 28 % siden forrige rammeprogram, fra et gjennomsnitt på 20 i året i H2020, til 14 i Horisont Europa.

Suksessrate i søknadene har variert sterkt over tid, men har vært særlig høy for postdoktorstipend de siste tre årene (47 prosent for PF-søknadene fra 2024). Som følge av dette ligger gjennomsnittlig antall årlig innvilgede PF-prosjekt i Horisont Europa 20 % over gjennomsnittet for hele H2020-perioden – fem stipend i året, mot 4,1 i H2020. I 2025 er det fremmet 19 søknader, som vil bli vurdert i 2026.

Tabell 2 Gjennomsnitt årlig søknad og innvilgede prosjekt for MSCA Postdoctor Fellowships og Doctoral Networks. Se vedlegg 1 for datagrunnlag.

	Postdoctor fellowships				Doctoral networks			
	Søknader		Innvilget		Søknader		Innvilget	
	H2020	HEU	H2020	HEU	H2020	HEU	H2020	HEU
HF	61	25	12	5	9	1	1	
JUSS	2	2	0	0				
KMD	1	5	0	2	2		0	
MED	15	6	2	1	57	23	6	5
UM	6	0	1	0				
NT	73	41	10	10	61	41	10	5
PSYK	6	2	2	0	6	2	1	0
SV	13	5	2	2	5	5	0	0
Totalt	177	86	29	20	140	72	18	10
Gjennomsnitt	25,3	17,2	4,1	5,0	20,0	14,4	2,6	2,5

Også for PHD-nettverk gjør høyere suksessrate til at antallet finansierte prosjekt ikke blir redusert, men holdes stabilt på rundt tre i året. I årets søknadsrunde ble det fremmet 22 søknader, som trekker opp snittet for inneværende rammeprogram.

Det er i hovedsak NT, MED og HF som har betydelig søknadsvolum til ordningene. MED søker i hovedsak til PHD-nettverk, mens HF i hovedsak søker individuelle stipend. NT er aktiv innen begge ordningene, med størst vekt på PF-stipend.

Verdien av MSCA-deltakelse

Karrierebygging for forskere er hovedmålet med MSCA. EUs evaluering av MSCA-deltakere fra 2025 konkluderer slik:

“The MSCA have a strong positive impact on the career trajectories of fellows and their employability. The large majority of fellows continue to work in research and innovation after the fellowship and mobilise the skills and network they have developed through MSCA projects.”¹

¹ [Results of MSCA end of fellowship evaluation questionnaires \(Horizon 2020\)](#). European Commission, 2025.

For universitetene kan bidrag i MSCA-programmene ha svært stor verdi. Nyttene er både direkte i form av banebrytende forskning i prosjektene og mulighet for å utvikle fagmiljøene gjennom rekruttering til faste stillinger, men også indirekte gjennom å utvikle institusjonens og fagmiljøenes nettverk mot faglig sterke, yngre forskere. En spørreundersøkelse blant fullførte og igangværende individuelle stipend i 2023² viste at nærmere 90 % av respondentene valgte å komme til UiB på grunn av veileder, og 95 % uttrykte tilfredshet med forholdet til veileder under oppholdet. 2/3 kunne tenkt seg å bli værende ved UiB etter prosjektperioden. 75 % var fornøyd med UiB som gjesteinstitusjon, og kunne anbefale UiB til andre. Samtidig pekte undersøkelsen på utfordringer, særlig knyttet til oppstart, administrasjon og profesjonell opplæring og trening.

Av 28 stipendholdere som hadde fullført prosjekt ved utløpet av 2024, hadde seks fremdeles stilling ved UiB i november 2025. Minst en ytterligere har tilknytning som gjesteforsker. Ytterligere seks var fremdeles i Norge, herunder en kandidat som mottok ERC STG ved UiO høsten 2025. Alle de øvrige er ansatt på universiteter i Europa og USA. EUs evaluering som ble sitert over viste at 47 % av kandidater som har stillinger i academia, fremdeles er ved institusjonen de oppholdt seg ved i prosjektperioden. UiB rekrutterer dermed en mindre andel av kandidatene enn det som er vanlig ved andre institusjoner.

Fakultetenes vurderinger

Selv om søknadstallene har vært økende de senere årene, ligger UiB altså fremdeles lavt i forhold til de andre norske breddeuniversitetene. Fakultetene ble i 2023 bedt om å komme med sine synspunkt på hva som ligger bak UiBs lave søknadstall til MSCA PF, se FU-sak 25/23. Noen av tilbakemeldingene fakultetene trakk fram var:

- Ordningen var ikke så godt kjent i fagmiljøene, og fagmiljøene profilerte seg derfor heller ikke godt nok mot potensielle kandidater.
- Det ble vurdert som kostnadskrevenne å delta i MSCA-PF programmet, spesielt knyttet til en oppfatning om at det ligger en høyere finansiell egeninnsats i disse prosjektene enn i tilsvarende prosjekter fra Forskningsrådet.
- Fakultetene oppfattet dette som et veldig kompetitivt program hvor det er vanskelig å få tilslag og som krever betydelig innsats i søknadsfasen
- Veiledermiljøene opplever det som risikabelt å investere for mye i en slik søknad, fordi flere har erfart at søkerne trekker seg etter innsendt søknad, ofte på grunn av fast ansettelse
- Mange av tiltakene som fakultetene foreslår er knyttet til informasjon om programmet, men det pekes også på et behov for bedre rutiner og system for å støtte fagmiljøene i søknadsfase, oppstart og drift av prosjektene, og en tydeliggjøring av direkte og indirekte kostnader knyttet til disse prosjektene.

Flere av disse momentene har sannsynligvis fremdeles betydning, to år etter. FIA har gjennomført tiltak for å bedre synligheten til ordningene. Programmene er kompetitive, men UiB har hatt svært høy suksessrate i søknadene de senere årene. UiB har fått tilbud om finansiering for i alt 52 prosjekt siden 2014, men fem av kandidatene har takket nei til tilbud om finansiering på grunn av tilbud om ansettelse i stilling ved annen institusjon, tre av dem etter kontraktsignering. Flere kan ha trukket kandidatur i løpet av vurderingsperioden.

² Oversiktsrapport for UiB, upublisert.

Prosjektøkonomi

Den viktigste grunnen til lav deltakelse er oppfatninger om økonomi i prosjektene, spesielt for individuelle postdoktor-stipend. Som vist ovenfor argumenteres det for at krav om egenbidrag er høyere enn i tilsvarende prosjekt i Forskningsrådet. Forskningsrådet har imidlertid ikke tilsvarende brede program for å rekruttere tidlig-karriere-forskere til Norge.

Økonomiavdelingen har gjort en gjennomgang av økonomi i prosjektene, sammenlignet med finansiering gjennom forskningsrådet. Analysen konkluderer slik:

- Prosjektene er veldig økonomisk attraktive for dem som blir tilsatt, noe som betyr mye for muligheter til å rekruttere sterke forskere og bidra til UiBs samfunnsoppdrag
- Prosjektene gir 3,5 til 4,1 egeninnsats i aktivitet, noe som er minst like bra som vanlig i BOA. I tillegg dekker UiB sentralt en del av egeninnsatsen - 25 % - 30 % avhengig av valutakurs
- NFR gir bedre overhead. Overhead minus instituttets egeninnsats og betalt fellesbidrag kan i noen tilfeller bli negativ, og da blir egeninnsatsen betalbar (cash). Dette kan vurderes som spesielt negativt fordi en egeninnsats på 1 stilling (= 1 mill. kroner) in kind oppleves som mer attraktivt enn en egeninnsats på 100.000 kroner i cash, rett og slett fordi en allerede har stillingen, men en har ikke pengene til cash.
- en må uansett planlegge egeninnsats i budsjettet enten det er in kind eller cash.
- MSCA-prosjektene er ikke spesielt svakt finansiert. Det er på linje med andre prosjekter og kan være veldig attraktive for dem som bli tilsatt.

Økonomiavdelingen har utarbeidet regneeksempler for MSCA DN- og PF-prosjekt, se vedlegg 2. Beregningene viser at under normale forutsetninger om størrelse på prosjektfinansiering fra EU, lønnsnivå, bidrag fra fellesregnskap i form av EU-insentiv til prosjektene og valutabidrag, vil et ordinært MSCA phdnettverk-prosjekt ha en egenbidragsandel på 21 %, mens et postdoktor-prosjekt vil kreve et egenbidrag på 17 %.

I regneeksemplene er ikke fakultetenes inntekter fra insentivmidler (15 % av EU-inntektene) regnet inn.

Vedlegg 1 – Statistikk, søknad og finansierte prosjekt

Postdoctoral Fellowships

	Søknader				Innvilget				Søknader 2025
	Antall		Gjennomsnitt pr år		Antall		Gjennomsnitt per år		
	H2020	HE	H2020	HEU	H2020	HEU	H2020	HE	
HF	61	25	8,7	5,0	12	5	1,7	1,3	4
JUSS	2	2	0,3	0,4	0	0	0,0	0,0	1
KMD	1	5	0,1	1,0	0	2	0,0	0,5	2
MED	15	6	2,1	1,2	2	1	0,3	0,3	1
UM	6		0,9	0,0	1		0,1	0,0	
NT	73	41	10,4	8,2	10	10	1,4	2,5	8
PSYK	6	2	0,9	0,4	2	0	0,3	0,0	1
SV	13	5	1,9	1,0	2	2	0,3	0,5	2
Totalt	177	86	25,3	17,2	29	20	4,1	5,0	19

Doctoral Networks

	Søknader				Innvilget				Søknader 2025
	Antall		Gjennomsnitt per år		Antall		Gjennomsnitt		
	H2020	HE	H2020	HE	H2020	HE	H2020	HE	
HF	9	1	1,3	0,2	1		0,1	0,0	1
JUSS	0		0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0
KMD	2		0,3	0,0	0		0,0	0,0	0
MED	57	23	8,1	4,6	6	5	0,9	1,3	6
UM	0		0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0
NT	61	41	8,7	8,2	10	5	1,4	1,3	11
PSYK	6	2	0,9	0,4	1	0	0,1	0,0	1
SV	5	5	0,7	1	0	0	0,0	0,0	2
Totalt	140	72	20,0	14,4	18	10	2,6	2,5	21

Per 1.12.2025.

Vedlegg 2 Prosjektøkonomi, regneeksempel

Logikk MarieCurie stipendiat – doctoral networks

Prosjekt	MSCA- stipendiat	kroner	delsum kroner	andel
	Living allowance	- 750 383		
	Management contribution (50%)	- 82 800		
	RTN- drift	- 220 800		
	Mobility allowance	- 97 980		
	Familyallowance	- 91 080		
	Sum inntekt prosjekt		- 1 243 043	-71 %
	Lønn/stip og sos. Kostn (lik. living all)	750 383		
	Drift	220 800		
	Moblity - støtte	97 980		
	Family - støtte	91 080		
	Overhead TDI	580 000		
	evt annen bruk av EU-insentivmidler fra UiB	-		
	Sum kostnad prosjekt		1 740 243	100 %
	EU-insentiv	- 93 228		
	Valutabidrag	- 31 250		
	Sum bidrag fra UiB		- 124 478	-7 %
	Egeninnsats	- 372 722		
	Sum egeninnsats i prosjektet		- 372 722	-21 %
	sum	-	-	

Institutt	Instituttets inntekt TDI fra prosjektet	- 580 000	
	Instituttets egeninnsats til prosjektet	<u>372 722</u>	
	Instituttets netto kostnad for prosjektet	- 207 278	minus er inntekt
	indirekte kostnader til fakultetet	<u>180 800</u>	
	Instituttets netto kostnad for 1 årsverk MSCA-stipendiat	- 26 478	-1,5 %
	Dekket av andre		101,5 %

I eksempelet er prosjektets inntekter fra UiB felles gjennom insentivordningen (7,5 %) regnet inn, men ikke insentivmidler til fakultetet. Fakultetet mottar 15 % av bruttoinntekt fra EU, i eksempelet over utgjør dette kr 186 000. I tillegg mottar fakultetet resultatmidler på eventuelle doktorgrader.

Forutsetninger, doctoral networks:

Living allowance		Management contribution		Drift	
5437,56	EUR per mnd	1200	EUR per mnd	1600	EUR per mnd
12	mnd	12	mnd	12	mnd
65 250,72	EUR per år	14 400,00	EUR per år	19 200,00	EUR per år
Mobility allowance		Family allowance			
710	EUR per mnd	660	EUR per mnd		
12	mnd	12	mnd		
8 520,00	EUR per år	7 920,00	EUR per år		
11,5	valutakurs				
723 730	min.lønn				
580 000	TDI				
0 %	EU-insentiv midler brukt til andre poster				
7,50 %	UiB EU-insentiv prosjekt				
31 250	Valutabidrag mellom EUR =min 8 og EUR = max 12				

Logikk MarieCurie post-dok

Prosjekt	MSCA- postdok	kroner	delsum kroner	andel
	Living allowance	- 1 120 897		
	Management contribution	- 89 700		
	RTN- drift	- 138 000		
	Mobility allowance	- 97 980		
	Familyallowance	- 91 080		
	Sum inntekt prosjekt		- 1 537 657	-76 %
	Lønn/stip og sos. Kostn (lik. living all)	1 120 897		
	Drift	138 000		
	Moblity - støtte	97 980		
	Family - støtte	91 080		
	Overhead TDI	580 000		
	evt annen bruk av EU-insentivmidler fra UiB	-		
	Sum kostnad prosjekt		2 027 957	100 %
	EU-insentiv	- 115 324		
	Valutabidrag	- 31 250		
	Sum bidrag fra UiB		- 146 574	-7 %
	Egeninnsats	- 343 726		
	Sum egeninnsats i prosjektet		- 343 726	-17 %
	sum	-	-	

Institutt	Instituttets inntekt TDI	-	580 000	
	Instituttets egeninnsats		343 726	
				minus er
	Instituttets netto kostnad	-	236 274	inntekt
	indirekte kostnader til fakultetet		180 800	
	Instituttets kostnad for 1 årsverk MSCA-postdoktor	-	55 474	-2,7 %
	Dekket av andre			102,7 %

Fakultet evt indirekte kostnader (f.eks fellesbidrag), 15% insentiv for forskning

Forutsetninger

Living allowance		Management contribution		Drift	
8122,44	EUR per mnd	650	EUR per mnd	1000	EUR per mnd
12	mnd	12	mnd	12	mnd
97 469,28	EUR per år	7 800,00	EUR per år	12 000,00	EUR per år
Mobility allowance		Family allowance			
710	EUR per mnd	660	EUR per mnd		
12	mnd	12	mnd		
8 520,00	EUR per år	7 920,00	EUR per år		
11,5	valutakurs				
836 206	min.lønn				
0 %	EU-insentiv midler brukt til andre poster				
7,50 %	UiB EU-insentiv prosjekt				
31 250	Valutabidrag mellom EUR =min 8 og EUR = max 12				

180 800	indirekte kostnad til fakultetet
---------	----------------------------------

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 10.12.2025
FU-sak: 33/25		Arkivsaknr.:

Forskningsetikk – arbeid i 2026

Bakgrunn

Forskningsutvalget (FU) og Redelighetsutvalget (RU) har de siste to årene samarbeidet om å arrangere Forskningsetisk dag, i tråd med føringer i UiBs [kompetanseplan](#) for opplæring i forskningsetikk. Utvalgene har sammen ansvar for «institusjonsovergripende arrangement hvor forskningsetikk settes på dagsorden» ([FU-sak 12/23](#)). Universitetsstyret vedtok i [Sak 72/25](#) at ansvaret for forskningsetikk skal være tydelig forankret i forskningsutvalgets rolle som rådgivende organ for universitetsledelsen.

Tema for forskningsetisk dag har så langt vært publiseringsetikk (2024) og etiske problemstillinger knyttet til kunstig intelligens (2025).

På forskningsutvalgets møte 15. oktober ble det kommentert at det burde arbeides med å gjøre arrangementet mer relevant og nyttig for den faglige staben, og at det kunne være nyttig for FU å diskutere status for UiBs forebyggende forskningsetiske arbeid i lys av praksis ved andre institusjoner nasjonalt og internasjonalt.

Utvalget inviteres til å drøfte oppfølging av forebyggende forskningsetisk arbeid i 2026. Hva kan være aktuelle temaområder med bred faglig interesse?

Med dette inviteres FU til å drøfte hvordan arbeid med forskningsetikk kan videreføres ved UiB.